

Locuinta Redactorului

si
Cancelari'a Redactiunii
o in
Strat'a tragatoriului [Ló-
vászutca], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespon-
dinti regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominee'a.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune . . . 8 fl. v. a
Pre sase lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . 12 „ „
Pentru Romani'a :
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
„ 6 lune 18 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „
Pentru insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru fieros-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplarin costa 10 cr.

Pest'a, 2./14. martiu, 1872.

Desbaterile a supr'a motiunii deputatului Al-
bertu Németh, d'a se tiené siedintiele si dupa a
media di, se inchiaru eri si se decise cá siedintiele
sè se continue si dupa a media-di de la 5—8 ore
ser'a, decâte ori inse va fi de lucratu in sectiuni,
siedintele publice se voru tiené numai innainte de
amedia-di. Erá comica situatiunea dlui Németh,
candu collegii sei d'in stang'a extrema si unii
amici personali d'in pruncia, incepuse a-lu atacá,
firsece nu seriosu, cá ar' fi apostatatu si cá féce
servitie partitei guvernamentali, oferindu-se a sus-
tiené insu-si propunerea retrasa de guvernamentali.
In asta privintia au escellatu dep. Domahidi, polem-
ic'a sa in contr'a lui Németh, gesticulatiunile
acestui-a, afectandu mirare si indignatiune prefa-
cuta ni aduceá aminte cunoscut'a observatiune
ciceroniana „Miror quod non videat haruspex dum
haruspicem viderit.“ — Dupa acesta tactica bine
precalculata, bine inscenata si bine esecutata d'in
partea oppositiunii se credeá cá D. Németh con-
vinsu pana d'in colo de atâte arguminte a preasti-
matiloru sei amici, in fine va retrage motiunea ca
spoi guvernamentali sè fia siliti a o face insi-si
daca voru siedintie pomeridiane, a'unci apoi joculu
s'ar' incepe de nou, discussiunile neterminabile s'ar'
continú era-si câte-va dílle, si scopulu oppositi-
unii s'ar' ajunge cu atátu mai siguru. Se pare inse cá
oppositiunea s'a saturatu insa-si de atát'a comedia si
crede cá paragrafi cei multi ai legii electorali voru
supeditá destulla materia la cuventári lungi, cari voru
ucide tempulu de 35—40 de dílle ce mai restedia inca
d'in acesta sesiune, scadiendu-se díllele de serba-
tori. — Guvernulu si parti'a sa se afla in depen-
d'ia impotentia facia cu acesta manopera a oppo-
sitiunii, dar' ellu merita acesta situatiune ce insu-
si au creatu, si prin care se adeveresce cuventulu
barbatulu de statu care díssesse „Minoritatea nu
mai atunci devine atotputente candu majoritatea
vre ce-va nedreptu.“ — Majoritatea, carea in ces-
sti trei anni de dílle, cá si in celalti trei anni,
nu si-a lúatu ostene'l'a de a capacít'a oppositiunea
si tierra altmintrea: numai prin poterea bru-
tale, uoidiendu-o cu numerulu voturiloru, n'are ce
se superá daca si minoritatea la rondulu ei, in
aceste pucine septemane se pune si ea pre pote-
tere. „Ne ati uccisu, — apostrofá dep. Bobori pre
guvernamentali, — cu votisarea; noi ve uccidemu
cu prouissitatea!“ — Insi-si membrii cabinetului
declina paternitatea proiectelor de legi uriciose
oppositiunii, asié novell'a elect. se díce, si e adev-
eru, cá s'a nascutu sub scutulu paternu allu con-
telui Andrassi; cátu pentru legea de incompati-
bilitate cerculedia intre deputati urmatori'a istori-
ora: Siomasiu, presiedintele camerei, ar' fi díssu con-
telui Lonyai „Faceati bine a vi-o pastrá si a ne cru-
tia.“ Ministrulu pr. care atâte scie sè fabuledie despre
perfect'a solidaritate intre membrii cabinetului, obser-
vá cercandu a se scúsá, „Este oper'a ministrului de
interne.“ La ce D. Tóth, care se apropiase neob-
servatu, respunse „Este preamodestu d'in parte-ti
Dle conte!“ — Si non e vero e ben trovato,
díce italianulu. Adevverulu inse este cá proiectele
de legi atátu celle moscenite, cátu si celle fabri-
cate de ministrii actuali, sunt acceptate de d'insii in
consiliulu ministeriale si prin urmare sunt solidari,
ori cum ar' tinde unulu seuu altulu d'intr'insii a
deturná odiulu respunsabilitatii. Credemu cá si
acest'a este tactica, este numai simulatiune, cá-ci
altmintrea pentru ce ar' starul cu atát'a perseve-
rantia ministeriulu, cá aceste legi odiose sè se
votedie cu totu pretiulu? Remane a se scí modulu,
cum. Dupa cea mai noua versiune se vorbesce, cá
majoritatea camerei, dupa ce va ascultá inca cu-
ventári de câte-va dílle, va cere primirea en bloc
(in totalitate, fara discussiune) a celloru trei legi
cari interessedia atátu de multu pre guvernamen-
tali, atunci apoi firsece votisarea va pune capetu
certei parlamentarie.

Camer'a rephresentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 11. martie, 1872.

Presiedintele Paulu Somasich deschide siedintia la 10
ore a. m. D'in partea guvernului au fostu de facia minist-
rii: Lónyay, Tóth, Tisza, Bittó, Pauler si Kerkapoly.

Dupa verificarea processului verbalu alu siedintiei tre-
cute, presiedintele anuncia mai multe petitiuni juridictionarie
cari se trecu la comisiunea petitiunaria. Dupa ace'a aduce
la cunosciinta camerei una epistola a erediloru fostului
deputatu Ignatiu G h y c z y, prin care acesti-a au donatu
camerei bibliotec'a repausatulu loru parinte, constatatoria
d'in 6400 opuri, cu 20.000 tomuri, si propune cá epistol'a
d'in cestiune sè se treca la comisiunea pentru biblioteca,
cá acést'a sè se faca despusetiunile necesarie pentru primirea
donului, éra erediloru sè li esprime protocolaru multumita
pentru acést'a fapta patriotica. — Bela P e r c z e l propune,
cá multumit'a camerei sè nu se esprime numai protocolaru,
ci presiedintele sè o comunice si erediloru. Dupa ce mai
vorbescu in obiectulu acestu-a Ernestu S i m o n y i, Toma
P é c h y si Colom. G h y c z y, camer'a accepta propune-
rile presiedintelui si a lui Bela Perczel.

Dupa ace'a se presinta mai multe petitiuni, cari se
trecu la comisiune petitiunaria.

Sava V u k o v i c s presinta unu proiectu de resolu-
tiune subscrisu de duoi-spre-diece deputati, dupa care cam-
er'a invita pre ministrulu de comunicatiune, cá sè presin-
te numai decátu proiectulu de lege despre construirea cálii
ferate Becicherecu-Chichind'a-Panciov'a estu-modu, cá acestu-a
sè se redice la valore de lege inca in sesiunea acést'a. —
Proiectulu se va tipári si distribuí.

Adamu L á z á r interpelleza pre ministrulu de justitia
in privint'a interpretárii voluntarie a despusetiunii facute cu
privire la secnestrarea salariiloru oficialiloru. — Interpella-
tiunea se va comunicá ministrulu de comunicatiune.

Ignatiu H a j d u pune pre biurulu camerei consenma-
tiunea 59. a petitiuniloru deliberate de comisiunea petitiu-
naria. — Se va tipári si pune la ordinea dílle in siedintia
de sambeta, 16. mart.

Raportele comisiunii verificatorie permanente, Paulu
O r d ó d y, relateza, cá comisiunea d'in cestiune a verificatu
alegera deputatulu Fridericu S c h ä f e r, alesu in Sinculu-
Mare, in Transsilvani'a, rezervandu-se terminulu legale de
30 dílle pentru presintarea protestelor, ce s'aru face contra
alegerii lui. — Deputatulu d'in cestiune se imparte in sec-
tiunea a trei-a.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea dílle: pertratara
propunerii contelui Iuliu S z a p á r y acceptata si de Albertu
N é m e t h, dupa care pre venitoriu camerei si-tiene sie-
dintiele de la 10 pana la 6 ore d. m., si la casu candu
sectiunile tienu siedintie, de la 10 pana la 3 ore d. m.

Albertu N é m e t h iè cuventulu spre a vorbí la
obiectulu, dar' aberandu de la acestu-a si vorbindu despre im-
portanti'a stergerii regaliloru, este indrumatu la ordine d'in
partea presiedintelui. In fine oratorele modifica propunerea
d'in cestiune intr'acolo, cá siedintiele camerei sè dureze de
la 10 ore demaneti'a pana la 2 d. m. si de la 5 pana la
8 ore sér'a.

Iosifu I u s t h accepta propunerea estu-modu modifi-
cata. — Ernestu S i m o n y i se declara in una vorbire
mai lunga contr'a propunerii lui N é m e t h.

Aless. A l m á s s y presinta urmatoriulu proiectu de
resolutiune: „Camer'a sè esmitta una comisiune de cinci
membri, carea, dupa ce va fi afiatu si parerile omeniloru de
specialitate, sè prepare si presinte unu raportu despre acea
impregiurare, cá ore strica, si intru cátu sunt stricatiose
siedintiele lungi pentru sanetatea deputatiloru. Pana atunci
inse siedintiele sè dureze numai de la 10 pana la 2 ore
(Illaritate).

Carolu B o b o r y pledeza pentru propunerea lui
Almássy si declara, cá a vorbí in cursu de optu dílle numai
despre ordinea dílle si durarea siedintiloru este o comedia,
carea vatama demnitatea camerei (drept'a: asié e!) Cu tote
acestea inse oratorele nu se pote resolve a collucrá la
prescurtarea acestei desbateri, de-ora-ce dsa inca vrè sè
impedece deliberarea proiectulu de lege, ce rapesce dreptulu
cetatiuniloru.

Iosifu M a d a r á s z z inca presinta unu proiectu de
resolutiune, dupa care camer'a ar' avé sè proroge proiectulu
despre legea electorale si celu despre prolongirea dietei pre
cinci ani si mai inainte de tote sè delibere tote
acele obiecte importante, pre cari le-a enumeratu mi-
nistrulu-presiedinte in vorbirea sa de joi; si apoi spre a se
poté face acést'a fara amenare, camer'a sè tienu doue sis-

dintie pre dí de la 10 ore a. m. pana la 2 ore d. m. si
de la 5—8 ore sér'a.

Ales. K ö r m e n d y face mai antáin o lunga excursiune
prin logie'a si filosofie'a propunerii lni Németh, prin legea
electorale si cea despre prolongirea mandatulu pre cinci ani
si in fine se declara pentru propunerea lui Madarász.

Colom. Tisza, dupa ce vorbesce pana ostenesce, se de-
clara pentru propunerea lui Németh, ér' Em. Henszel-
mann pentru a lui Almássy.

Ministrulu V. T ó t h respunde la unele assertiuni ale
oratoriloru precedenti, fara a se demitte in desbateria objec-
teloru d'in cestiune, dar' cu tote acestea d-sa declara si cu
acést'a ocaziune, cá nu pote retrage proiectulu, de ora-ce
acést'a nu mai este o cestiune de partita, ci o cestiune a
parlamentarismulu preste totu.

Daniilu S z a k á c s y díce, cá si Iosifu II inca si-a
revocatu pateniele, si cá chiaru Maj. Sa asta-di nu mai cugeta cum
a cugetatu cu cáti-va ani mai inainte. De ce dar' dlu ministru
Toth sè nu pota asta-di altmintrelea cugetá, decátu cum a
cugetatu mai inainte cu câte-va septemane? De ce dsa n'a-
re curagiulu sè díca: „Nu voui sè guvernezu cu forti'a. Ddiu
cu Voi! Sè traiesca parlamentarismulu.“ — Oratorele accepta
propunerea lui Madarász, pentru carea se declara si Al.
C s i k y.

Siedintia se redica la 3 ore d. m.

Siedintia de la 12. martie, 1872.

Presiedintele P. S o m s s i c h deschide siedintia la
10 ore a. m. D'intre ministri sunt de facia: Lónyay, Tisza,
Tóth, Pauler si Bittó.

Dupa verificarea processului verbalu d'in siedintia
trece presiedintele anuncia o petitiune a orasiulu Casio-
vi'a in interessulu deliberárii proceduri criminale; se trece
la comisiunea petitiunaria. — Sigismundu B o r l e a cere
a i se prelungi terminulu de concediu inca cu 14 dílle. I se
concede.

Mauritiu J ó k a i presinta unu proiectu de resolutiune
subscrisu de 11 deputati, dupa care camer'a ar' avé sè per-
tracteze proiectulu de lege despre organizatiunea capitalei
afara de ordinea dílle. Se va tipári si distribuí.

Adamu L á z á r interpelleza pre ministrulu de interne,
daca cugeta si candu cugeta a respunde la interpellatiunea,
ce dsa i-a adressatu-o acum de unu anu si diumetate in
privint'a politiei campestre in Transsilvani'a.

Blasiu O r b á n întreba pre ministrulu de finantie,
cá are cunosciinta j despre impregiurarea cá oficialii
straini ai dominiulu erarialu d'in Görögeny au privatu satu-
lu G.-St.-Imre de tote proprietátile immobile, fara vre-o
sentintia judecatoresca si fara d'a respectá dreptulu recu-
noscutu si confirmatu alu secuiloru? Daca are cunosciinta,
apoi cugeta a ajutá pre secui in dreptulu loru?

Iuliu S c h w a r c z interpelleza pre ministrulu de
cultu si instructiune, cá in ce stadiu se afla de presinte ne-
gociatiunile relative la introducerea instructiunii elementarie
obligate in armata, si are de cugetu dlu ministru cá inca
in sesiunea acést'a sè presinte unu proiectu de lege des-
pre perfect'a eliberare de dare a intregi averi mobile si im-
mobile a totoruru scoleloru confessinnale, comunale si de
statu, incependu de la scol'a poporale pana la universitate?

Interpellatiunile se presinta ministriloru concerninti.
Ministrulu-presiedinte L ó n y a y si presinta mai multi
articli de lege sanctionati de Maj. Sa, cari se publica si se
tramitu camerei magnatiloru spre acelu-a-si scopu.

Ministrulu de comunicatiune Lud. T i s z a respunde
la o interpellatiune a lui Desideriu Fittler, relativa la construirea
cálii ferate Buda-Neuszony. Interpellantele se multumesc
cu respunsulu si camer'a iè actu despre elu.

Camer'a trece apoi la ordinea dílle: continuarea des-
baterii a supr'a propunerii lui Németh, relativa la durat'a
siedintiloru.

Ladisl. T i s z a se acatia de legea electorale, inse
fiindu provocatu de presiedinte a se tiené de obiectulu declara
cá nu accepta propunerea lui Németh, ci voteza pentru du-
rarea siedintiloru de la 10—2 ore.

Carolu P. S z a t m á r y computa, cá preste totu d'in
sesiunea acést'a mai sunt doue sute de ore, si apoi areta cá-
tu de usioru pote opusetiunea impedeá, cá atátu legea elec-
torale cátu si ori care altu proiectu de lege sè nu se pota
redicá la valore de lege. Dreptu-ace'a ar' fi mai bine cá
drept'a sè inchiaie compromissu cu stang'a, dupa care in
siedintia de dupa media-di sè se pertrateze numai projec-
tele cele mai urgenti. La casu candu maioritotea nu va ac-
ceptá propunerea acést'a, oratorele se declara pentru su-

rilor aduse de dlu ministru de interne intru spriginirea proiectului de lege.

In partea a doua a motivării sale, dlu ministru a binevoitu a spriginii esactitatea conscriptiunii, asié e ! si eu recunoscu conscriptiunea parmanenta de buna si practica, si nice cá voiú sè vorbescu in contr'a ei, ci numai acea argumentare o afiu prè curiosa, prin care dlu ministru a sprigitu-o, adeca prin defectulu neperfectiunii conscriptiunii d'in 1869 ; acést'a eu inca nu o afirmu si nu o tienu de buna, inse aprobu compunerea officiosa a conscriptiunei parmanente ; acum numai despre ace'a me mai indoiescu, cá ore conoscutu-a dlu ministru si atunci defectulu conscriptiunei d'in 1869, candu a sprigitu proiectulu de lege despre organisarea tribunaleloru ; — e probabilu, cá atunci n'a conoscutu acele defecte, cá-ci tribunalele s'au organisatu pre bazea acelei conscriptiuni, cari de buna sema aru fi reasutu mai bine, daca conscriptiunile, ce au servitu de baza, aru fi fostu mai perfecte.

In fine, dlu ministru a binevoitu a-si inchiaia motivarea sa cea virtuoasa si plina de effectu cu cuvintele „cá in privint'a emendării si modificării legii electorale a mersu pâna la acele margini ale reformelor, pâna unde au concessu acést'a relationile politice si prudint'a politica.”

Eu credu, onorab. camera, cá dlu ministru a urmatu politic'a prudintiei in interessulu guvernului ; negu inse, cá d-sa ar' fi urmatu si politic'a dreptatii. — Asemenea credu, cá si Bach si Schmerling, sub pretextu cá urmeza politic'a prudintiei, au tiennu Ungari'a sub absolutismu decennie întregi. Totu politic'a prudintiei a urmatu-o, d'in punctulu seu de manecare, si Napoleonu in Francia ; si daca ar' fi urmatu elu una politica mai drepta si mai pucinu prudenta, de buna sema Frânci'a n'ar' fi ajunsu la umilirea, a carei victimă este inca si astăzi.

Eu dara asiu dori, cá dlu ministru sè urmeze, in interessulu statului, una politica mai multu drepta si mai pucinu prudenta, pentru-cá prudint'a politica, carea stá in pusetiune contraria cu dreptatea, obicinuesc e de regula a se resbuná, si inca nu a supr'a acelorua, cari o urmeza, ci mai vortosu pre spatele si ravasiulu civiloruu statului, cari nici-decátu nu sunt partasi la acést'a. Manecandu d'in aceste considerante, me alaturu la proiectulu de resolutiune alu lui Colomanu Tisza (Aprobare d'in stang'a).

Homorodele romanesce (comit. Satu-Mare) 15 febr. 1872.

Dle Red. Mai d'in tote comitatele, pre unde locuescu romani, s'au facutu incunoscutiari in colonele acestui diuaru, seu in alte diuarie nationali despre decurgerea si rezultatele restauratiuniloru comitatense ; numai noi satu-marenii, vedu cá si in acesta privint'a ne desceptamu cam tardfu ; dar' credu, cá si acum e mai bine, decâtu a tacé cu totulu. Pentru intardfare, d'in parte-mi, nu am in catráu, de cátu a me escusá, folosindu-me, ce e dreptu, de o escusare cam rossa de betrana, dar' totu-si drepta, — cum-cá adeca am acceptatu, cá sè esa in publicu cu acestu lucru unu condeiu mai dibaciu, de cátu alu meu. Afara de acést'a sunt pre aici unii frati in Cristosu si altii in Traianu, pre cari i-am observatu cam de multisoru, cá li-arú placé forte, daca subscriulu s'ar' cam ascunde dupa cuptoriu, sè nu mai faca vorba multa in lume neci cu condeiu, neci cu gur'a cu alte cuvinte, precum se dice pre la noi, „è se lase la tocân'a ! (pote, sè se faca chiaru si tocanariu-mamaligariu.) Eu me tienu de crastinu bunu, si bucurosu facu pláceri ori si cui, candu cu ace'a nu facu stricare nimenui. Astfelu, voindu a satisfice acelei dorintie blande, de unu bunu tempu in coce nu am scrisu nemica pentru publicitate, si neci cu vorb'a nu am prè-ifestatu pre nimene. Si éca, chiaru si asié, mai in tomn'a trecuta nesce domni si amici d'in orasiulu Satu-Mare si giuru se acatiau de mine cá si scaulu de oia, cá eu i-asiu fi atacatu in corespundint'a destulu de nejusta, ce esise de pre malulu stangu alu Somesiului, subsemnata cu literale E. L., tractandu despre pregatirii nostre la primirea adunarei gen. a societátii pentru infintiarea fondului de teatru nationalu. Anonimulu E. L. pre carele eu neci pâna asta-di nu l'am potutu scí cine este, s'a portatu destulu de necavalerese, cá s'a lasatu si se lase pâna acum pitulatu. Éra DV., Dle Redactoru, sunteti rogatu, cá facia cu mine, sè scoteti d'in retacire suppositiunile Dloru si amiciloru respectivi. *) De altmintre, cátu pentru mine, li-am spusu-o si in facia, cá neci mi-stricta, neci mi folosesce, daca voru perseverá in parerea lor, séu ba.

Vediendu dara eu, de una parte, cá nimene uu mai scrie nemica despre resultatulu restauratiunei acestui comitatu facia cu romanii ; de alta parte, si mai vortosu, cedendu provocáriloru onoru frati si amici chiaru si d'inalte comitate, vinu a cere ospitalitatea Dvostre, Dle Redactoru, si totu odata seus'a acelorua frati in Cristosu si in Traianu, caroru pote li-arú fi mai placutu, cá sè tacu si acum, — daca cute-diu asta-data a esi de dupa cuptoriu si astfelu a li stricta placerea inocenta ! . . . Dupa aceste premise, cari pentru orientarea multoru-a, le-amu aflatu necesarie, sè ne apncamu de lucru !

*) Este detorint'a Red. a dechiará, conformu adevérului, cá nu DV. sunteti autorulu acelei corespundintie.
„Red.”

Comitatulu Satu-Mare, pre una aria de 108. mil. □., are mai bine de 250,000 locuitori, si acesti-a mai bine de diumetate sunt romani, cei-a-lalti magiari, slovabi, ruteni, armeni, slovaci, ovrei si tígani. Dupa legea noua acestu comitatu are 460. membri de comitetu comitatensu, si intre acesti-a abié sunt 30. de romani (27. alesi si 3. virilisti). De voimú a fi drepti, cauta sè recunoscemu, cá caus'a pentru care avem asié ptieni membri la comitetu, suntemu si noi ; dar' cá preste acést'a si aici au valore causele d'in alte comitate mestecate, se intielege de sine. Lucrulu a fostu cu totulu nou, in cátu neci cei cu poterea in mana nu s'au sciutu orientá de ajunsu ; éra noi romanii, cu putiene esceptiuni, se pareá, cá nu ne interesamu multu de nou'a organisare. Astu-feliu in multe cercuri electorale pure romane, s'au alesu magiari, slovabi, si chiaru ovrei. Tote cá tote, dar' candu vedeai, cá putienii fosti officiali comitatensi romani, exceptis excipiendis, nu numai nu faceau nemica in cerculu lor de activitate pentru a scote la cale alegerea de membri romani, ci chiaru se opintiau d'in respoteri a tranfí pre candidatii romani, te cuprindéa amaritiune pâna la suflétu ! Astu-feliu, cá sè tacu despre altii, fostulu, si prin intrepunerea romaniloru realesulu jude cercualu S. St. a intrebuintiatu tote mediu-locele si terrorisárele pentru cá sè trantesca la alegere pre subscriulu, ce nesuccedendu-i, pre langa tota poterea pretoriala, s'a dusu dela loculu alegerei amenintandu — cu budiele — — — infláte. Acestu domnu credu cá nu se va superá premine, daca i voiú spune, cá Dni'a sa, pre langa cáte tote slabitiunile omenesce, de altmintre in mesura mai mica séu mai mare comune totoruru moritoriloru, ar' fi forte bunu romanu, daca cum-va nu aru fi pre lume altu neamu de cátu romanii.

Dupa alegerile nu prèfavoritorie pentru romani, pre 8. ian. a c. ne adunaramu in Carei la restauratiune. Aici apoi convenindu membri romani cáti potura, cá-ci cáti-va remasera si pre a casa, éra altii mai asteptau a fi si cumenaciti, — ne-amu contielesu, sè facemu toti pasii possibili legali pentru a reesfu officiali romani in cercurile romane. Intre acestea se latise fáim'a care in realitate s'a si constatatu, cá stang'a va fi in maiortate ; pre langa tote acestea inse noi nu amu aflatu cu cale a pactá cu d'ins'a, ci amu remasu fia-care pre langa convingerea sa politica, precum merseram de a casa, adeca cam diumetatiti intre stang'a si drept'a, si fia-care d'in noi in conferintiele private mergeá la partid'a de care se tieneá. spre a lucrá acolo pentru interessulu nationalu, in care castiune noi romanii, multi putieni, cáti amu fostu, totu-de-a-un'a amu fostu solidari si amu votatu in solidaritate. Ce amu cerutu noi in conferintiele private ale cluburiloru politice, tote ni le-au promisú si stang'a si drept'a ; dar' d'ical'a, cá e mai usioru a promite, decâtu a implini, s'a constatatu si aici in mesura bunisiora. Dealtmintre inca inainte de a se incepe alegerile de officiali, a mersu o deputatiune de romani la Dlu prefectu alu comitatului, Nicolau Ujfalussy, cerendu a se candidá 2. romani pentru officiu d'in centru, éra pentru cercurile locuite de romani officiali de acei-a, cari pricepu limb'a poporului si in specie cari sunt d'in sinulu poporului romanu. D. Sa ne-a primitu cu affabilitatea-i indatinata, ma potú dice, cá observandu apropiarea si ore-si-care incredere a nostra, ne-a primitu chiaru cu bucuria, si nu numai ni-a apromisu implinirea dorintielorú nostre legáli si drepte, precum insu-si le-a recunoscutu, ci ne-a si provocatu sè-i substernemu o lista de candidati romani, d'in care la candidare sè se scia orientá, ceea ce noi pre terminulu datu amu si facutu, recomandandu in list'a nostra 12. romani, pre cari i-amu cugatatu de cei mai cualificati pentru posturi de officie comitatense. — Comissiunea candidatoria, precum se pote presupune, s'a compusú d'in trei membri alesi d'in stang'a, care éra in maiortate (cu 25—30 insi) si d'in trei de n u m i t i de cátra comitele supremu — — d'in drept'a. Ce dispute infocate si lupte parlamentarie s'au escatu d'in acestu incidentu intre stang'a si drept'a in comitetu, nu va interessá multu pre lectorii acestui diuaru ; destulu cá comitele supremu, cá presiedinte, cu o tactica rara, potú dice chiaru admirabila, a sciutu impacá animele, in cátu dupa inceputulu viforosu, alegerile au decursu in ordine buna, candidandu-se si alegendu-se officiali atátu d'in drept'a cátu d'in stang'a. D'entre cei 12. romani recomandati de noi, numai chiaru unulu nu a fostu candidat ; deci comissiunea candidatoria (in care de altmintre nu a fostu neci unu romanu) si in specie Comitele supremu merita recunoscint'a nostra pentru loialitatea dovedita facia cu noi. Resultatulu inse nu ne-a indestulitu pre deplinu, cá-ci nu avem, de cátu 2 jadi cercuali si unu jude orfanalu alesi si duoi comissari de drumu denumiti, — anume Simionu Stann, jude cercualu in Tier'a-Oasiului, Augustinu Szabó, jude cercualu si Demetriu Popu, jude. orf., ambii in cerculu alu II alu Carasiului, — éra Ionu Tom'a si Petru Nistoru, comissari de drumu. Partid'a stanga, care se lauda multu cu democratismulu seu si fratietatea facia cu nationalitate nemagiara, nu si-a luatú ostenele a-si meritá acést'a lauda d'in partea nostra ; cá-ci fiindu ea in maiortate, ar' fi potutu allega mai multi romani, de-ora-ce in candidatiune au fostu destui ; ceea ce inca nu partidei stange avem de a multiam ; dar' si cei cu mantana democratica totu cam mai multu promisú, decâtu dau. Ma se pote, cá dora noci atáti-a romani nu s'ar' fi alesu, daca Dlu Gavriila Lazaru, membru alu comitetului comitatensu, in una conferint'a privata a stangei nu si-arú fi tiennu o vorbire

eclatanta, prin care i-a succesu a-i capacítá cátu de bine. Vorbirea acést'a a fratelui Lazaru a facutu chiaru furore, in cátu ori cu cine vorbeai, nu audiai, decâtu laudandu cuvintarea minunata, ce a tiennu-o preotulu romanu d'in Domohid'a in clubulu stangei, si insi-si cei mai iscusiti d'entre fratii magiari au recunoscutu, cá asié eminente vorbiri nu multe au mai resunatu intre acei pareti. Effectulu acestei vorbiri clasice in felulu seu a fostu, cá dupá ace'a alegerile au decursu si in favorulu romaniloru mai binisoru. Resultatulu pentru noi, ce e dreptu, nu e prèindestulitoriu dar' in comparatiune cu alte comitate, chiaru si transilvane, satu-marenii totu-si nu stáu de totulu reu. Preste aceste bine se insemnámú si ace'a, cá in legea municipala se dice apriatu, cum-cá celu ce voiesce a intrá in officiu comitatensu, are a se insinúa la comitele supremu spre a fi candidat ; éra d'entre romani, precum sciimu noi, nu s'au insinuatú altii, de cátu cei cincii, cari si sunt alesi ; ma cei mai multi candidati de ai nostri neci cá au fostu de facia la restauratiune, ci unii petreceau chiaru prin alte comitate, si comitele supremu, pentru cá sè-si arete loialitatea facia cu, chiaru abandonandu-se do la lege, totu-si i-a candidat. Apoi, dieu, cine dorescinece a ajunge ce-va scopu are a se folosí de mediu-loce conductorie, a ostentí si alergá dupa ele ; cá ci porumbulu friptu nu sbora la nime in gura.

Ni s'a imputatu d'in partea fratiloru magiari, cá nu ne-amu apropiatu de ei si nu ne amu aretatu cu incredere, astu-feliu nu li-amu datu modu si ocaziune, sè ne cunosca, neci pre noi neci dorintiele nostre. Se pote, cá preocupári au fostu in ambele párti, dar' ori-cum sè fia, inetiativa trebuia sè se faca d'in partea lor, apoi apropiarea si increderea sè fia imprumutata ; cá-ci nebunia este a fugi dupa carulu ce nu voiesce a te asteptá, si acést'a, celu putienu pâna acum, éra, dieu, cam asié si pre la noi. Cu acést'a ocaziune dara ne-amu apropiatu noi, si cu bucuria avem a marturisi, cá nu amu gasitu racela in mesur'a, de care ne-amu temutu, de-sí aru fi potutu sè ne imbracisiedie cu mai multisiora caldura. Fia, cá in venitoriu apropiarea si increderea imprumutata sè prosperedie intre noi, si fratietatea si contielegerea sè-si aiba fructele dorite pentru ambele párti ! Inceputulu s'a facutu. Venitorulu e innainte. Mai slabiti si pâna una alta, fratiloru, cu epitetele de „magiarofagu“ si „dacoromanistu“ pentru tota nemica. Si mai lasati panea aceea a se impartí fratiesce cá sè nu fia unii preasatui, altii preafiamandi, ci sè ajunga totoruru intr'una forma ca la frati, atunci apoi va fi pace si indestulire si in casa . . . si la mesa . . . ; atunci apoi cu totii la olalta vomu pleca, caudu va fi lipsa, voi iosi la lucru. . . .

Georgiu Marchisiu.

VARIETATI.

*(Vinde carea galbezei oilora.) D'in Lipov'a se comunica in „Alb.“ d'intr'unu calindariu vechiu urmatorulu leacu contragalbezei oiloru : Sè se iè 2 lb. apa de arama séu galitia (Kupferwasser, aqua cupri) ; 2 lb. pétra putiosa ; 2 lb. sementie — bombe — de „dafinu“ (Lorbersamen Laurus) ; 2 lb. frundie de „arinu“ (Erle oder Eller, Alnus glutifosa) ; 7 radecine (bucati) de ierba (ce se chiama Farrenkraut, filix major) ; tote acestea se potú cere la macaru ce „apoteca“ si se voru aflá. Acestea trebuie sè se usce in cuptoriu, dupa ce se va scote panea. Dupa acést'a inca sè se mai ièe pre de done ori atáta ierba de galbéza (Egelkraut) uscata. *) Mai pre urma sè se ièe la acestea ei 4—5 lb. de gainati uscati (gunoiu de gaini). Acestea totesè se faca prafu (pulbere) si sè se amestece cu 40—50 lb. de sare, si apoi sè se deè ofloru celoru galbagiose d'intru acést'a saratura numai atáta odata, cátu aru vré se manance, si tota galbéza va perfí.

Inse este a se luá sem'a, cá oile in diu'a aceea, in care vré cine-va sè li deè acesta saratura, demaneti'a mai inainte bine sè se adape, fiindu cá dupa ce voru mancá acesta saratura, atátu intr'acea di, precum si intr'a dóu'a di, va trebui bine sè se padiesca sè nu bée apa, cá-ci altmintrelea nu numai nu va folosí acestu lecu, ci la multe d'entre ele va aduce si morte.

La 8 díe dupa acesta lecuire, pote sè se ucida oi'a aceea, care se scotesece d'entre tote mai galbagiosa, si afluandu-se dora inca intre maruntaiele ei de acelu felu de galbeza, atuncea sè se mai deè inca odata acea saratura (inse totu cu luare de sema cá sè nu bée apa), si se voru vindeca tote de buna sema.

Acesta dottoría dobandindu-o amu cugetatu sè facu prob'a, dar' pentru cá prescriptiunea aceea suná pentru mai mare turma de oi, eu acesta proportia amu facutu pentru 100 de oi, adeca am inatu :

3 loti apa de arama,
3 loti petra puciosa,
3 loti sementia de dafinu,
3 loti muguri de „arinu“, (pentru cá frundie n'am aflatu nici in apoteca, nici in padure),
3 loti érba filice (Farrenkraut, filix major), fiindu-cá radecina in apoteca n'amu aflatu,
6 loti de ierba de galbeza (Egelkraut).

Acestea tote le amu comperatu d'in apoteca cu 46 cr., apoi amu luatú 6 loti de gainati si dupa ce s'a scosu panea le amu bagatu in cuptoriu pre o scandura, (afara de ap'a de arama si de pet'a putiosa, cá acestea s'aru

